

Stavanger kommune

Stavanger har i lang tid jobbet målrettet og bevisst med å utvikle en sammenhengende grønnstruktur som gir god tilgang på friluftsopplevelser i byen. Resultatet er et omfattende nett av uterom, parker, stier, sykkelveger og grønne lunger -til glede, rekreasjon og utfoldelse for byens innbyggere.

Langsiktig planlegging

Stavanger er landets tettest befolkede kommune og med et sterkt press på arealene. Dette krever en samlet og gjennomtenkt grønnstrukturplan og en vernende hånd over landbruks-, natur- og friområder. Kommunens arbeid gjennom 30 år med bevisstgjøring og overordnede planer for en grønn bystruktur, er videreført i kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser med perspektiver fram til 2014. Tidligere industri og havneområder benyttes i dag aktivt i ny byutvikling.

Grønn infrastruktur

Gjennom sin planlegging har kommunen lagt et solid grunnlag for å opparbeide og sikre byens grønne infrastruktur for fremtiden. Planleggingen omfatter alle typer arealer og anlegg for fysisk aktivitet, naturopplevelser og møter mellom mennesker –fra naturområder til torg og urbane plasser. Målsettingen er at alle beboere i byen skal ha et friluftstilbud mindre enn 500 m fra egen bolig. I dag har 70 % av innbyggerne dette tilbudet.

Urbant friluftsliv

Stavanger har tenkt utradisjonelt ved å utnytte byens gater, parker og plasser som kompensasjon for manglende store naturområder. Et flott eksempel er Blå promenade - en urban turvei utformet som et langstrakt uterom langs byens aktive kaikant. Promenaden knytter sammen flere uterom og grønne områder. Rehabiliteringen av Byparken, ny opparbeidelse av Torget og oppgradering av andre sentrale uterom bidrar til en mangfoldig uteaktivitet i sentrum.

Sammenhengende sykkelveinett

Arbeidet med å legge til rette for et sammenhengende sykkelveinett gjennom kommunen har pågått i mange år. Sykkelveiene har varierte traséer og er en del av et gjennomgående regionalt nett for hele Nord-Jæren. Å få sykkel inn som transportmiddel knyttet til arbeidsreiser, er en del av folkehelsearbeidet. Det er nettopp satt i gang arbeid med en kommunedelplan for sykkel. Næringslivet vil bli trukket inn i dette arbeidet.

Barn og unge

Gjennom prosjektet "Nærmiljøanlegg" har kommunen etablert et samarbeid med velforeninger, skoler og idrettslag om anlegg for barn og unge som trenger flerfunksjonelle møteplasser og arenaer for fysisk aktivitet. Flere av anleggene er nyskapende og utradisjonelle. På Kjerringholmen skal et kaiområde ved Norsk Oljemuseum opparbeides til aktivitetsanlegg for ungdom med bl. a. vegger for graffiti. På Kjevlene bygges spennende skatelandskap, flerfunksjonell ballflate og klatrevegg.

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

Utdrag av statutter for miljøvernministerens bymiljøpris.

- Prisen skal inspirere til en mer bærekraftig by- og tettstedsutvikling og miljøvennlig praksis.** Dette krever endringer både av fysiske løsninger, tilbud av tjenester, organisering og daglig praksis. Prisen skal fremheve og belønne nyskapende tiltak, strategier og arbeidsformer som:
 - bidrar til bedre miljø
 - fremmer helse og levekår i byer og tettsteder
 - reduserer areal- og energiforbruk
 - legger til rette for miljøvennlig transport
- Målgruppen** for prisen er kommuner som tar en ledende rolle for byutvikling og forbedring av by miljøet i samarbeid eller partnerskap med andre aktører gjennom planlegging, gjennomføring og praksis. Aktører kan være ulike parter innen offentlig politikk og forvaltning, næringslivet eller frivillige organisasjoner.
- Prisen** utdeles årlig.
- Forslagsretten** er åpen.
- Prisutdelingen** bør fortrinnsvis skje lokalt eller i forbindelse med et arrangement med faglig tilknytning til det prisbelønnede tiltaket.
- Informasjon og formidling** rundt prisen og tiltakene er viktig som ledd i å fremme miljøvennlig by- og tettstedsutvikling.
- Juryen** utpekes av miljøvernministeren for 3 år av gangen.
- Prisens utgifter** dekkes av Miljøverndepartementet.

I perioden 2003-05 har juryen bestått av Ketil Kiran (leder), Christian Joys, Anna Elisa Tryti. Juryens sekretær har vært Frøydis Esmann.

I samarbeid med:

NAL | NABU
Senter for bærekraftig arkitektur og stedsutvikling
Josefinesgt. 34 0351 Oslo

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

Bymiljøprisen

Kristiansand kommune

2002

Kristiansand har stor bredde i sitt miljøarbeid. Kommunen sitter i føreraset for denne satsingen og har vært en pådriver for å utvikle samarbeid med statlige etater, fylkeskommunen, næringslivet og befolkningen.

Overordnet bystruktur

I kommuneplanen er det lagt en miljøvennlig bystruktur med hovedakse for buss. Byens vekst og arealbruk styres inn i denne strukturen. Senterutvikling og nye bolig- og næringsområder tilpasses dette hovedgrepet som også vil sikre friluftsområder og verne landbruksområder. Et fjernvarmeanlegg med utnyttning av spillvarme fra industrien, biobrensel og varmepumper er tilpasset strukturen.

Attraktive byrom og grønnstruktur

Øvre og Nedre torv er forvandlet fra parkeringsplass til vakre byrom. Flere gater er miljøprioritert og har fått bredere fortau, noe som har bidratt til å redusere trafikkulykkene. En plan for grønnstrukturen har lagt grunnlaget for å fastsette markagrensen. Bydelene har fått bedre vilkår for friluftsliv gjennom rasteplasser, turstier og turveier til marka, elv og sjø.

Forbedret kollektivtransport og sykkelveinett

Gjennom Kristiansandspakken på 1990-tallet økte antall busspassasjerer med 30%. Fra høsten 2003 har hovedaksen fått bussmetro med tilbud hvert femte minutt. Syklistene vil få et sammenhengende hovedsykkelveinett innen 2007. Kristiansand har også bidratt til å etablere sykkelrute gjennom Setesdalen og langs Sørlandskysten.

Renere vannmiljø

Rensingen av Otra og Byfjorden ble gjennomført i 1990-årene med påfølgende laksefiske og etablering av Bystranda et steinkast fra sentrum. Det er anlagt strandpromenade langs Otra og Østre Havn i Kvadraturen. Opprydding av forurensede bunnsedimenter i Kristiansandfjorden er i full gang.

God tilgjengelighet for alle

Kristiansand har gjennom flere år ervervet kompetanse i å skape tilgjengelighet for alle. Det kan vises til en rekke resultater i praksis, blant annet ved utforming av byrommene, Bystranda og flere av byens friluftsområder.

Drammen kommune

2003

Drammen er en inspirasjonskilde. Byen har omdannet et trafikk- og miljøbelastet sentrum til en bykjerne med flere attraktive arenaer. Drammen har grepet mulighetene statlige investeringer gir og videreutviklet disse gjennom engasjement og tilføring av egne ressurser.

Overordnet bystruktur – byaksen

Opparbeidelsen av gaterommene koples til den overordnede byaksen. Kultur, handel, offentlige institusjoner, opplevelser og aktiviteter blir knyttet til et offentlig byrom som spenner fra Bragernes kirke, over Bragernes Torg og Drammenselva til Strømsø Torg og idrettsanleggene på Marienlyst. På Strømsø siden bygges også det nye kollektivknutepunktet i byen.

Samordnet transportstrategi/reduert biltrafikk

Hovedveisystemet gjennom bykjernen var blitt en betydelig miljøbelastning. Kommunen laget derfor strategier for et bedre bymiljø som er satt i sammenheng med en overordnet transportstrategi for hele Vestregionen. Gjennom prosjektet "Etterbruk Bragernes" tilbakeføres de tidligere hovedtrafikkårene til attraktive bygater. Reduserte parkeringsmuligheter i bykjernen brukes som trafikkreduserende middel, og det er satt ut bysykler på 28 stativ i sentrum.

Kunst- og kulturstrategi

Drammen har en kunst- og kulturstrategi hvor kulturen, i dens ulike avskygninger, skal virke som en motor i byutviklingen. Det er igangsatt en rekke tiltak for å stimulere det lokale kulturlivet, også for innbyggere med innvandrerbakgrunn. Av stor betydning for det samlede bymiljøet er også gjenoppbyggingen av Drammen teater til sin opprinnelige form.

Renere vannmiljø

Rensingen av Drammenselva har gitt byen elva tilbake med sammenhengende rekreasjonsområder langs vannløpet. Nye sentrumsnære boligområder bygges ut på tidligere elvenære næringsområder. Erfaringene viser at miljøforbedringene har gjort Drammen attraktiv for investeringer fra næringsliv og utbyggere, og det er igjen et ønske om å bo sentrumsnært.

Renere luft

Tiltak som tar sikte på å bedre luftkvaliteten er koordinert innenfor Blid-prosjektet, bedre luft i Drammen, som ble etablert i 1999. Målet med prosjektet er å sikre at byen oppfyller nasjonale og internasjonale luftkvalitetsmål. Blant elementene i prosjektet er støtte til kjøp av el-biler og etablering av parkeringsplasser med gratis ladestrøm for el-biler.

2004

Årdal kommune

Kommunen har skapt et sentrum for handel, kultur og sosialt liv på Årdalstangen. Tverrfaglig samarbeid og langsiktig planlegging med tanke på et aktivt bysentrum for alle, med kulturell aktivitet og sosialt liv, kjennetegner dette arbeidet.

Styrking av sentrum

I en tid med trusler om fraflytting, har Årdal satset aktivt på kultur og miljø for å snu denne tendensen, blant annet ved å ruste opp de offentlige rommene. Årdalstangen fremstår i dag som et attraktivt, funksjonelt og vakkert sentrum, og tiltrekker seg handel, kultur og sosialt liv.

Opprustning av det fysiske miljøet

I utformingen av gater og plasser er det brukt lokale materialer som stein, tre, vann og metall. Kommunen har gjennom denne opprustningen villet gi beboerne en større selvbevissthet og stolthet over å komme fra og høre til i Årdal. Arbeidet med fysisk opprustning har til nå hovedsakelig vært konsentrert om Årdalstangen. Det foreligger imidlertid planer om en tilsvarende opprustning i Øvre Årdal.

Kulturelle aktiviteter

Kommunen har forstått at opprustning ikke bare er et spørsmål om visuell estetikk, men også om annen kulturell aktivitet og sosialt liv. Allerede på 70 tallet ble det utarbeidet en kulturplan for Årdal som et virkemiddel til det videre arbeidet med stedsutviklingen. Etablerte arrangementer har som et ledd i dette, blitt flyttet til de nyoppustede uterommene i sentrum for å skape aktiviteter.

God tilgjengelighet for alle

Prisen ble i 2004 utlyst med temaet "aktivt bysentrum for alle". Årdal har tilpasset sentrum for handikappede og andre med spesielle behov gjennom bruk av belegning og transportløsninger. Gater, plasser og innganger er utformet slik at alle kan komme frem.